

GILDESKÅL FORSKNINGSTASJON AS AVD
ØYA
Øya 49
8140 INNDYR

Deres ref:
Vår ref: 2018/045689
Dato: 23. oktober 2019
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Stadfestelse av vedtak - lokalitet Midt - Femris

Mattilsynet – hovedkontoret viser til oversendelse av klagesak i brev av 14.11. 2018 fra Mattilsynet – region Nord.

Klager er Gildeskål Forskningsstasjon AS, og klagen gjelder avslag på søknad om utvidelse av lokalitet Midt-Femris fra 2700 til 4420 MTB matfisk i sjøbasert anlegg.

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn

Mattilsynet – region Nord (første instans) mottok 12.04.2018 søknad fra Gildeskål Forskningsstasjon AS, om utvidelse av lokalitet Midt – Femris fra 2700 til 4420 MTB matfisk i sjøbasert anlegg.

Region Nord avsto i vedtak av 15.08.2018 søknad om utvidelse.

Region Nord mottok klage datert 05.09.2018 fra Gildeskål Forskningsstasjon AS.

Førsteinstansen vurderte klagen og opprettholdt sitt avslag, og klagen ble i brev datert 14.11. 2018 oversendt Mattilsynet – hovedkontoret for klagebehandling.

Anførsler

Klagers anførsler fremgår av deres klage mottatt 05.09.2018 og oversendelsesbrev datert 14.11. 2018 fra region Nord.

Region Nord sine anførsler for å avslå utvidelse av lokalitet Midt – Femris, fremgår av vedtak datert 15.08.2018 og i brev datert 14.11.2018, hvor klagen ble oversendt Mattilsynet - hovedkontoret.

Mattilsynet – hovedkontoret mener klagesaken gjennom ovennevnte dokumenter er fremstilt på en god og oversiktlig måte, og vi finner ikke grunn til her å gjenta partenes anførsler.

Relevant regelverk

- Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (heretter kalt etableringsforskriften)
- Forskrift 5. desember 2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (luseforskriften)
- Retningslinje til behandling av søknader etter Forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (Etableringsretningslinjen)
- Ved vurderingen av om etablering skal tillates eller ikke, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§8-12 legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvingen.

Mattilsynet – Hovedkontorets (Hovedkontoret) vurdering

Hovedkontor kan som klageinstans prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningslovens § 34 annet ledd. Klageinstansen skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av klager.

Hovedkontoret legger til grunn i vår behandling av saken det faktum, slik det er redegjort for av førsteinstansen. Dette gjelder distanse til andre anlegg, grupper av anlegg, biomassetall, lusetall og sykdomssituasjonen i det aktuelle området mv.

Faktum i saken, slik det er redgjort for av førsteinstansen er ikke bestridt av klager.

Klager og førsteinstans har imidlertid en ulik vurdering av om utvidelse av Midt – Femris vil innebære en uakseptabel risiko for spredning av smitte, jf. etableringsforskriften § 7. Vi oppfatter at klager mener de oppfyller de vilkår som er stilt i etableringsforskriften § 7. Mens førsteinstansen mener klager ikke har sannsynliggjort at Midt – Femris vil kunne drive med utvidet biomasse, uten at dette vil medføre en uakseptabel risiko for spredning av smitte.

Når det gjelder sannsynligheten for at Midt – Femris vil kunne drive forsvarlig med en utvidet biomasse viser førsteinstansen til erfaringer fra driften i anlegget Midt – Femris og klagers øvrige lokaliteter. Det fremgår av førsteinstansens sitt avslag på side 3, at:

I løpet av de årene lokaliteten har vært i drift med laks har grenseverdiene for lakselus vært overskredet flere ganger på lokaliteten. I følge rapport til Mattilsynet var lusegrensen på 0,5 voksne hunn lus brutt i totalt 5 uker i 2016.

Videre fremgår det på side 4, at:

Gildeskål Forskningsstasjon AS hadde i 2017 rapportert overskridelse av grenseverdien for lakselus på alle sine matfisklokaliteter med laks i Gildeskål og Bodø kommune. Disse lokalitetene gjelder 11122- Røssøya med 5 uker, lokalitet 35817- Storevika med 6 uker, lokalitet 30857- Leirvika med to uker, lokalitet 13290- Stigvika og lokalitet 36737- Hallsteinhamn med en uke.» På lokalitet Røssøya ble det sendt ut vedtak dato 20.12.2018 om midlertidig tilbaketrekking av MTB på grunn av samlet overskridelse av lusegrensen på 0,5 voksne hunn lus i 11 uker i perioden 2016-2017, se saksnr: 2018/ 063309. Etter denne tilbaketrekkingen er Røssøya godkjent for 1560 tonn. Røssøya har vært driftet sammen med Midt-Femris. Ved siste produksjonssyklus på disse to lokalitetene ble det satt ut fisk på lokalitet Midt-Femris høsten 2015, som ble splittet til lokalitet Røssøya N i slutten av august

2016. Vi vurderer at det ikke vil være forsvarlig å gi økt biomasse til omsøkt lokalitet når det ble gitt midlertidig biomasse til nærmeste nabolokalitet med felles fisk.

Videre har region Nord i sin begrunnelse for avslag om utvidet MTB, vist at for tre merder fra januar til april 2018 var det en dødeligheten på 40-50 % (merd 5, 6 og 12). Disse tre merdene ble derfor vedtatt destruert, men da først etter tilsyn fra Mattilsynet i april 2018, se saksnr: 2018/082341. I dette tilfellet hadde fiskehelsetjenesten kommet med råd om destruksjon i februar, mars og april 2018. De hadde videre kommet med henvisning til risiko for smittespredning til andre merder og redusert fiskevelferd. Dere valgte likevel å ikke følge rådene fra fiskehelsetjenesten. Vi vurderer at hensynet til smitteoverføring ble ikke vektlagt i dette tilfellet og fisken ble stående med bakteriepåvisning og høy dødelighet i flere måneder etter at sykdomsutviklingen ble avdekket.

I tillegg til at det har vært flere overskridelser av lusegrensene, har Midt – Femris begrenset erfaring med å drive innenfor gjeldende maksimale produksjonsgrense. Det fremgår av saken at anlegget kun har gjennomført 'en produksjonssyklus der biomassen har vært opp mot gjeldende tillatt maksimum biomasse på 2700 tonn. Etter vår mening er erfaringsgrunnlaget fra gjeldende maksimale produksjonen for begrenset til at vi kan gi en tillatelse for ytterligere utvidelse.

Vi mener at klager også har vist manglende forståelse når det gjelder betydningen av å overholde viktige smitteforebyggende tiltak. Vi viser i denne sammenheng til tilsyn fra regionkontoret 27.09.2018, som viste at anlegget over lengre tid hadde bruk felles ensilasjeflåte med Stigvika og Leirvika. De hadde derfor ved utsett (2017 G) over lengre tid ikke overhold kravene til håndtering av dødfisk, jf. Sak 2017/196983, og akvakulturdriftforskriften § 16 fjerde ledd om at:
Dødfisk og annet avfall fra fisk skal omgående kvernes og ensileres til pH under 4.

Hovedkontoret har i forbindelse med klagesaken sett nærmere på lusebehandlingene for lokalitet Midt – Femris i perioden 2015-2018, som viser at det har vært mye bruk av forebyggende lusebehandlinger med Emamectin Benzoat (Slice).

En oversikt fra Barentswatch viser følgende behandlinger med dette preparatet:

2015: Uke 41/42 og 46/47 (deler av anlegget ved begge behandlinger)

2016: Uke 24/25 (hele anlegget) 2017: Uke 42/43 (deler av anlegget), uke 50-51 (hele anlegget)

2018: Uke 19/20 (hele anlegget)

I tillegg er det også behandlet med legemidlene Azametifos og H₂O₂ i 2016.

Behandling med Emamectin Benzoat (Slice) har effekt i ca. 3 måneder, og det kan forklare, hvorfor man i noen perioder har holdt nede lusetallene. De mange forebyggende behandlinger, og tross det en del lusetall over grenseverdien, tyder på at man har et alvorlig luseproblem på lokaliteten og i området. Vi mener lokaliteten ikke bør utvides med mer MTB, fordi man må forvente flere lus med flere fisk i området

Når Mattilsynet vurderer om vi skal tillate utvidelser av MTB, vil alltid erfaringer fra driften, være et viktig utgangspunkt. Når det gjelder flere overskridelser av lusegrensen på omsøkte anlegg og/eller på klagers øvrige anlegg, vil vi også vise til etableringsretningslinjen, siste versjon 15.01.2019 punkt 4.6:

Når det er søkt om utvidelse av et eksisterende anlegg, legger vi vekt på erfaringer fra de siste års tilsyn med det aktuelle anlegg.

Videre fremgår det av etableringsretningslinjen:

Ved nyetableringer har vi ikke erfaring på det konkrete anlegg. Vi kan allikevel legge vekt på erfaringer fra tilsyn med andre anlegg som virksomheten har i det samme området.

Når det gjelder hvilken driftsstrategi klager velger for driften på Midt – Femris, som størrelsen på fisken ved slakting, flytting av fisk mellom lokaliteter, produksjonstid for generasjonen, etc, mener vi er disse er bedriftsinternt og derfor ikke et anliggende for Mattilsynet. Dette gjelder selvsagt så lenge virksomheten overholder relevant fiskehelse og – velferdsregelverk.

Mattilsynet – hovedkontoret mener samlet sett at erfaringer fra driften på Midt – Femris og klagers øvrige anlegg, viser at en utvidelse av lokaliteten vil innebære en uakseptabel risiko for spredning av smitte, jf. etableringsforskriften § 7, første ledd.

Mattilsynet – hovedkontoret stadfester førsteinstansens vedtak, og i hovedsak med samme begrunnelse som vedtaket fastsatt av førsteinstansen.

Konklusjon

Mattilsynets hovedkontor fatter følgende vedtak: Hovedkontoret stadfester vedtaket fra førsteinstans om avslag på søknad om utvidelse lokalitet Midt – Femris fra 2700 til 4420 MTB. Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 jf. forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg 7.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Friede Andersen
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

NORDLAND FYLKESKOMMUNE, 8048 BODØ
FISKERIDIREKTORATET REGION NORDLAND, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN
NORDLAND FYLKESKOMMUNE, 8048 BODØ
GILDESKÅL SEAFOOD AS, Strømstad, 8140 INNDYR
NÆRING OG REGIONAL UTVIKLING, Postboks 1485, 8048 BODØ
FYLKESMANNEN I NORDLAND , 8002 BODØ
Roy Arne Eilertsen